

Till
Finansdepartementet

103 33 Stockholm

LOs yttrande över promemorian "Reformerade bank- och finansieringsrörelsereregler" (Ds 2002:5)

Promemorian innehåller förslag till förnyelse av lagstiftningen för banker och kreditmarknadsföretag, huvudsakligen utifrån Banklagskommitténs förslag. Utgångspunkten för regleringen av dessa typer av företag är att skapa ett stabilt finansiellt system med goda förutsättningar för konkurrens och hög effektivitet, enligt promemorian.

1. Promemorians huvudsakliga förslag:

I promemorian föreslås i huvudsak:

- en ny definition av bankrörelse respektive finansieringsrörelse
- att bankernas ensamrätt att ta emot inlåning avskaffas
- att andra företag än de som omfattas av lagen om insättningsgaranti ges möjlighet att ta emot inlåning från allmänheten
- en ny lag inrättas för att reglera kraven på denna nya typ av företag: lagen om inlåningsverksamhet
- tre övergripande nya rörelseregler införs för banker och kreditmarknadsföretag, på soliditet, på riskhantering och genomlysbarhet
- att rörelsereglerna och andra bestämmelser för kreditinstitut förs in i en ny lag: lagen om bank- och finansieringsrörelse
- att Finansinspektionen får fler sanktionsmöjligheter i sitt arbete med att kontrollera och ingripa i finansmarknaderna
- att möjligheterna att återbetala insatskapitalet i medlemsbanker och kreditmarknadsföreningar inskränks.

2. LOs ståndpunkter

En väl fungerande kapitalmarknad är av avgörande betydelse för svensk ekonomis tillväxtförutsättningar. Marknaden skall vara väl fungerande ur olika aspekter, exempelvis i att erbjuda konkurrenskraftiga lånemöjligheter och placeringsmöjligheter för kunderna, både hushåll och företag. Reglering av den finansiella sektorn av ekonomin är mycket viktig för att ekonomins ska fungera väl och den är motiverad både av att skydda systemet och för att skydda konsumenterna. De samhällsekonomiska konsekvenserna av fel regleringar kan bli mycket stora. Utifrån detta ställer sig LO positivt till en förnyelse av lagstiftningen på de områden som promemorian behandlar och menar att den förnyelse som görs i form av att man går mot en reglering mer av tjänster och funktioner och mindre av specifika typer av institut är bra. Detta eftersom vi ser en sådan utveckling av företagen.

Banker och kreditmarknadsföretag är centrala aktörer på marknaderna. Hushållen är i ett underläge i förhållande till dem både vad gäller kunskap om produkterna och möjligheten till information för riskbedömningar, vilket gör att konsumenternas intresse kräver ett mycket högt skydd. Produkterna som erbjuds kan vara mycket komplexa och det finns exempel på oklar rådgivning. Det finns produkter som innebär att sparkapital allvarligt kan urholkas för småsparare. Att företagen allvarligt kan brista i självreglering och intern tillsyn i olika aspekter är uppenbart efter 1990-talets svenska och internationella bankkriser.

Promemorian föreslår ett bred uppsättning reformer, vilka ökar möjligheterna till konkurrens inom kreditmarknaden till gagn för konsumenter och samhällsekonomi, men som också i vissa delar innebär risktaganden för resurssvaga konsumenter. LO ställer sig positivt till att Finansinspektionens instrument stärks, men anser att det är avgörande att inspektionens ekonomiska resurser måste tillåtas utvecklas i god takt för att kunna svara upp mot de stora krav på effektiv tillsyn som den förhållandevis avreglerade finansmarknad som Sverige har kräver. Promemorians förslag förefaller öka tillsynskraven.

LO ställer sig positivt till att bankernas inlåningsmonopol avskaffas och att andra aktörer kan få bedriva bankrörelse och samtidigt omfattas av insättningsgarantin. Det innebär att konsumenter som efterfrågar säkra sparandealternativ kan komma att få högre ränta genom ökad konkurrens.

LO anser dock att promemorian gör en avvägning som känns riskfylld, främst ur konsumentsynpunkt, genom sitt förslag att andra fö-

retag än de som omfattas av insättningsgarantin och finansinspektionens tillsyn skall få ta emot inlåning från allmänheten till ett belopp upp till 50 000 kronor. Även om detta förslag kringgärdas med vissa krav på dessa företag, såsom informationsplikt om att företagen ej omfattas av insättningsgarantin, så anser LO att de vinster som denna typ av inlåningsverksamhet potentiellt kan ge i form av högre avkastande och mer riskfyllda sparalternativ, ej är tillräckligt stora för att överstiga det intresse av ett mycket starkt konsument-skydd som LO anser att denna sektor kräver. LO anser att det på de svenska kapitalmarknaderna finns ett mycket gott utbud av placementsmöjligheter med hög risk. Dessutom anser LO att öppna upp för den typer av aktörer ej är ett rimligt avvägande i förhållande till höga ambitioner att minska den ekonomiska brottsligheten och att de kan bidra till instabilitet i systemet i vissa situationer.

LOs erfarenhet är bland annat att de personer som omfattas av möjlighet att teckna medlemslån visar problem som uppstått för individerna vilka hindrar dem från möjligheter till medlemslån, ofta härrör från krediter hos företag som ej står under Finansinspektionens kontroll.

LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE

Wanja Lundby-Wedin

Lena Westerlund